

MARGARITA ROBLES, EX-SECRETÀRIA D'ESTAT D'INTERIOR

Text: INAKI GOROSTIDI / Fotos: KARLOS CORBELLA

"El diàleg d'Irlanda és extrapolable"

Margarita Robles, ex-secretària d'estat d'Interior, és una de les persones que més coneix el conflicte basc. En aquesta entrevista parla de possibles camins per a la pacificació, aposta pel diàleg, critica les escoltes il·legals del CESID i opina sobre el judici dels GAL.

Margarita Robles, magistrada de l'Audiència Nacional i ex-secretària d'estat d'Interior en l'època en què Juan Alberto Belloch encapçalava aquest ministeri, és una de les 170 personalitats de l'estat espanyol que han signat el manifest "Per una sortida dialogada al conflicte basc". Li fan costat coneguts escriptors com ara Juan Madrid, José Luis Sampedro o José Agustín Goytisolo, a més de gran nombre d'intel·lectuals i professionals que han decidit sortir-se del guió oficial que aposta exclusivament per la via policíaca i descarta l'opció dialogada en el conflicte basc.

Diu que hi ha molta gent que no gosa a expressar públicament el que pensa i diu en privat. Ells han trencat el gel i s'han llançat a redactar un manifest que, a més de les vies policíques, aposta pel diàleg per posar fi a un conflicte de caràcter polític que s'allarga massa en la història i que ja ha causat molt de patiment. Margarita Robles no calla, és un torrent que s'aferra a la seva coherència i brega tant com cal per defensar les seves opinions. "Si no ens van poder fer callar en la dictadura, com ens han de callar en democràcia!", afirma sense fer escarafalls.

—Per fi podem dir que a Madrid ha començat a moure's alguna cosa lluny del discurs oficial en matèria de pacificació.

—Efectivament. Penso que fins que ha sorgit el manifest, fora de l'àmbit d'Euskadi, a la gent li feia por eixir-se en públic del discurs oficial dels últims temps: solament són possibles les respostes policí-

ques. I tanmateix, nosaltres, i amb nosaltres molta gent que no s'atreveix a dir-ho, pensa que el conflicte a Euskadi és polític, i que per tant les mesures policíques, tot i ser necessàries, no són suficients. Però la veritat és que hi ha un brou de cultiu per desqualificar a qui manté un discurs en favor del diàleg; el critiquen, l'acusen de donar peu al terrorisme, fins i tot

algun polític socialista ens ha dit que som bojos. És important que es perdi la por, que es digui que en democràcia es poden mantenir opinions contràries i que la millor via per a resoldre un conflicte amb base política és el diàleg.

—Per què el govern i altres instàncies polítiques s'entossudeixen a mantenir el discurs oficial de negació del diàleg?

—A mi em sorprèn. Per exemple em sorprèn que el ministre de l'Interior afirmi que en vint anys s'ha fet més per la pacificació del País Basc que a l'Ulster. Si un ministre diu això i ens trobem en la situació actual, la mateixa des de fa trenta anys, i no som capaços de posar fi a la violència, tots estem fracassant, i hauríem de ser prou humils per reconèixer que a vegades es cometem errors. I si després de trenta anys les respostes policíques no han estat suficients, és evident que

es fa necessari fer un pas endavant. Sobretot, en un moment com l'actual, que tenim l'exemple d'Irlanda. Naturalment són dos fenòmens diferents, però no parlem de qüestions de fons, sinó del mètode. Nosaltres pensem que el mètode per superar la violència ha de ser el mateix que l'aplicat a Irlanda del Nord, és a dir, el diàleg. Sempre dic que Tony Blair ha estat un ho-

"És important que es perdi la por, que es digui que en democràcia es poden mantenir opinions contràries i que la millor via per a resoldre un conflicte amb base política és el diàleg."

me valent, al qual ningú no ha acusat mai de cedir al xantatge i que ha agafat el bou per les banyes i s'ha decidit a dialogar. De l'altra banda, cal dir que tant l'IRA com el Sinn Féin han tingut l'audàcia de declarar una treva i d'entendre que la via vàlida és el diàleg.

—*Ha mencionat la importància del mètode del procés de pau irlandès. Parlem-ne una mica.*

—Encara que són conflictes diferents, la via del diàleg que allí ha servit és perfectament extrapolable i perfectament trasplantable aquí.

—*Sembla que a Irlanda hi ha hagut moltes i llargues sessions de te durant anys. Al País Basc encara no s'ha començat ni tan sols a compartir el cafè.*

—Aquí potser caldria til·la, per tranquil·litzar una mica l'ambient, Jo m'estime més la til·la, perquè els ànims estan una mica exaltats. Aquell ha estat un procés llarg i això ens indica que aquí, com més temps passa, més se'n perd. Això requerirà temps, i per tant seria molt important que els polítics fossin capaços d'adonar-se que no podem perdre'n més.

—*S'hauria de posar límits quan es parla d'un procés de diàleg?*

—Jo crec que tot allò que es faci sense violència és possible, es pot parlar i discutir de tot. L'únic límit és la violència. En qualsevol procés de negociació, ningú no aconseguix el cent per cent, s'ha de saber cedir, i la grandesa dels polítics és saber dialogar, negociar i cedir de vegades. Al meu parer el diàleg ha de ser il·limitat. Després s'ha d'arribar a uns punts de consens com en qualsevol mesa de negociació.

—*Hi ha mediocritat o és que falta maduresa política al País Basc i a Espanya per afrontar el problema?*

—Falta generositat. Ningú no accepta que hi hagi propostes que vinguin dels altres. Tots volen ser els únics que facin propostes i a més volen que solament s'accepti el seu discurs. Quan hom és incapaç d'escoltar els altres i d'acceptar les propostes dels altres, difícilment es pot avançar. El document d'Arduana, l'han rebutjat sense més perquè ve del nacionalisme basc. 179 persones firmem un manifest i ells el rebutgen sense més ni més perquè no fa servir els mateixos termes que el discurs oficial. Si tots fóssim generosos, si acceptéssim que altres també poden tenir raó, potser avançaríem més.

—*Què es pot fer per canviar la posició del govern actual?*

—Seria fonamental el paper del Partit Nacionalista Basc. El PNB té un paper clau, presta un suport a Madrid, i crec que hauria d'exigir al govern de Madrid que s'avanci en el procés de pacificació. Tots els partits tenen un paper important, però em sembla essencial i clau el que faci el PNB. Ells saben perfectament

que són una peça clau en la pacificació del País Basc. De tota manera no ho té gens fàcil, perquè tot el que ve del PNB és molt incomprens a Madrid.

—*Espanta una dinàmica política sense ETA al País Basc?*

—A alguns, sí.

—*Per què han decidit vostès sortir-se del guió i amb quin objectiu?*

—Perquè em sembla que el que expressem és la voluntat de molta gent que té por de dir en públic el que pensen en privat, i trobo que en processos com aquest sempre ha d'haver-hi algú que trenqui amb aquesta dinàmica. I d'altra banda, perquè estem absolutament convençuts que tenim raó, i per això hem de ser coherents amb la nostra opinió, encara que ens critiquin.

—*El diari Deia parlava de "cacera de bruixes" de determinats mitjans de comunicació contra els qui han signat el manifest.*

—En els darrers dos anys, tothom qui ha volgut sortir-se del discurs oficial ha estat acusat de donar peu a la violència. Per tant l'única cosa que podem fer és mantenir la coherència. No estic disposada a tolerar que ningú em faci callar quan crec en alguna cosa. Si no ens va fer callar la dictadura, no ens farà callar la democràcia.

—*Més d'una persona es pregunta per què Margarita Robles insisteix tant a propugnar el diàleg per resoldre el conflicte basc.*

—S'ha de tenir en compte que no saltres, els govern socialistes, no poguérem acabar la legislatura, ens va faltar un any i mig per acabar-la i per tant es van perdre molts projectes. I també perquè per la meua experiència conec una mica el País Basc, i aquesta experiència, unida a la falta de temps, em fa arribar a la conclusió que no hi ha prou amb

les mesures policiaques. A més, crec que no ens hem de resignar a les morts, que em dolent moltíssim i em dol també el fracàs de la societat.

—*Parla com si en aquest any i mig que faltava de legislatura socialista es pogués haver aconseguit alguna cosa de profit.*

—Hi ha coses que no puc explicar. Es va viure una situació política molt difícil, perquè el Partit Popular va fer una oposició antiterrorista feroç. El mateix PP, que ara parla de la unitat dels demòcrates, que diu que no hi ha altra possibilitat que la unitat en matèria antiterrorista, va ser el primer que públicament va afirmar que farien oposició en matèria d'antiterrorisme. Era molt difícil actuar en aquelles condicions, amb una oposició furibunda i amb any i mig de legislatura de menys. I com que penso que tota persona de bona voluntat ha de fer tot allò que estigui al seu abast per avançar pel camí de la pau, en la mesu-

"Res de tot el que dic ara en públic és contradictori amb allò que vaig fer en privat mentre estava a Interior."

"Contra el terrorisme només s'ha d'actuar dins el marc de la llei, ni guerra bruta ni escoltes il·legals."

ra que hi pugui contribuir, penso continuar fent-ho.

—No em negarà que en la seva actitud no hi ha una mica d'amargor per una feina no acabada.

—Sens dubte. Però res de tot el que dic ara en públic és contradictori amb allò que vaig fer en privat mentre vaig estar a Interior.

—Per què tots els ministres de l'Interior en arribar al càrrec diuen que tenen la fórmula per resoldre definitivament el conflicte basc?

—Potser perquè tots els éssers humans som molt superbs.

—A Catalunya parlem de falta d'articulació amb Espanya; al País Basc alguns parlen de falta d'inserció. Espanya no sembla tenir urgència per afrontar aquesta qüestió.

—Falta el valor d'agafar el bou per les banyes. Potser perquè som una democràcia jove, i per això tenim molts complexos que provenen de la dictadura. A Espanya s'ha fet una gran esforç en els darrers vint anys, però m'agradaria que s'hi aprofundís encara més. I hi ha una cosa

evident: fins que no s'acabi el terrorisme a Euskadi no es podrà dir que la democràcia a Espanya s'ha consolidat.

—Al voltant del conflicte basc, el darrer escàndol que ha esclatat és el de les escoltes del CESID a la seu d'HB. Què hem de pensar els ciutadans d'aquest afer?

—Són els jutges els qui han de dir la darrera paraula. En la lluita contra el terrorisme només s'ha d'actuar dins el marc de la llei, ni guerra bruta, ni escoltes il·legals. Perquè això ni ajuda a la lluita contra el terrorisme, ni a la consolidació de la democràcia. En democràcia han d'haver-hi dos límits: el rebuig més absolut a la violència i a tot allò que no sigui respectuós amb la llei. Si uns renunciessin a la violència i altres complissin amb la llei, es podria avançar molt més.

—Li preocupa que l'interès de les escoltes del CESID se centri únicament en l'origen de la filtració?

—Tot i que cada vegada es parla més de diàleg, creu que encara hi ha sectors de l'estat espanyol interessats a mantenir un conflicte a mig gas per evitar els costos polítics que pot provocar la resolució?

—Seria dur. No gosaria dir tant. Però penso que a Espanya tot es fa en clau electoral. En aquest país, tothom subordina la gran política a la consecució d'objectius electorals concrets. Per tant, en la qüestió del conflicte al País Basc, tot està subordinat a l'obtenció de resultats electorals.

moltes persones compromeses a aconseguir que aquest judici es faci. I aquest judici ha assegut al banc dels acusats, no ho oblidem, un ex-ministre de l'Interior. Tampoc no es pot minimitzar això. Pràcticament hi ha dues cúpules d'Interior en el banc dels acusats, el general Rodríguez Galindo està en la presó; això era impensable fa uns anys.

—Margarita Robles ha dit tot el que sap de la trama dels GAL?

—Jo he dit tot allò que el meu sentit de la responsabilitat em permet de dir. Però ningú en aquesta vida no diu mai tot, perquè a vegades no és necessari dir-ho tot. La qüestió no són les paraules, sinó els fets. I trobo que ja vaig demostrar amb fets quina era la meua posició pel que fa als GAL, a la guerra bruta, a les tortures... I en aquest país ens perdem molt en les paraules. La meua trajectòria és a la vista i això és el que s'ha de valorar.

—És greu, perquè oblidem quin és el vertader problema. El problema més greu per a la democràcia és que es desentenguin de les regles del joc, encara que per al govern sigui important saber qui ha filtrat l'assumpte.

—Anguila deia que tenim la sensibilitat endurida a còpia de barbaritats.

—Potser té una mica de raó. A vegades perdem de vista la jerarquia de valors i no analitzem allò que és vertaderament important.

—Comença el judici dels GAL. El desànim per l'aclariment és bastant gran, no li sembla?

—Però, per moltes raons, he de creure en la justícia i hi creuré.

—Vostè diu que s'ha d'escoltar més la ciutadania. I aquesta no sembla que confii gaire en l'aclariment del cas.

—Jo fa disset anys que sóc jutgessa, i encara vull continuar creient en la justícia. Si no, me n'aniria d'aquest país, i encara no me'n vull anar.

—Se celebra el judici perquè s'ha de celebrar o perquè realment es vol arribar fins al final?

—Em sembla que hi ha

